

Paleisrevolutie in de Vlaamse ouderenzorg

2011/13
08 | 03 | 2011

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Wemakenoogeensrevolutionnairtijdenmee. NietalleenindeMaghreb, ook in Vlaanderen beweegt iets: een revolutie, in de ouderenzorg dan nog wel. Een miskend thema door de publieke opinie, maar een niet te missen opportuniteit voor onze beleidsmakers. Voorzitter Guido Van Oevelen van Zorgnet Vlaanderen, de belangrijkste speler in de sector, wil namelijk de bouw- en renovatiesubsidies voor rusthuizen afschaffen.

Briec Van Damme
Fellow

Paleisrevolutie

Op het eerste zicht een verrassend voorstel. Zorgnet Vlaanderen die als katholiek geïnspireerde organisatie dicht bij minister voor welzijn Vandeurzen (CD&V) staat, verdedigt de belangen van 330 christelijk geïnspireerde instellingen, die samen meer dan 40% van de Vlaamse rusthuisbedden voor hun rekening nemen. De VZW instellingen van Van Oevelen kunnen net zoals de OCMW rusthuizen 60% van hun bouw- en renovatiekosten laten financieren via het VIPA, het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoon-gebonden Aangelegenheden. De subsidiepot van 44 miljoen euro wordt zo netjes tussen de

twee instellingsvormen (VZW en OCMW) verdeeld.

Commerciële instellingen, die thans aan dezelfde voorwaarden moeten voldoen om erkend te worden, hebben geen recht op VIPA subsidies. Itinera berekende dat de niet-commerciële instellingen hiermee gemiddeld een concurrentiebonus van 18% op de dagprijs toegestopt krijgen. Volgens de cijfers van Zorgnet Vlaanderen zou het zelfs gaan om 21%. Kortom, de commerciële instellingen moeten op zijn minst 20% efficiënter met hun middelen omgaan om niet kopje onder te gaan. Geen enkele corporatist haalt het dan natuurlijk in zijn

“

Senioren willen maximale zorg- en woonkwaliteit aan een minimale prijs. Onder andere een afschaffing van de subsidies kan dit paradoxaal genoeg helpen te bereiken.

”

hoofd om zo'n voordeel zonder gevecht op te geven. Nu pleit Zorgnet Vlaanderen voor een afschaffing ervan, nog voor het debat goed en wel op gang is en de messen getrokken zijn. Een stille paleisrevolutie is in de maak.

Het siert Zorgnet Vlaanderen dat zij kan weerstaan aan de lokroep van de eigen verworvenheden en resoluut kiest voor strategische keuzes op lange termijn. Want het klopt dat de lange VIPA-procedure de broodnodige capaciteitsuitbreiding vertraagt, 10 tot 15 jaar volgens de koepelorganisatie. Het klopt ook dat in plaats van het aanbod te stimuleren een discriminerend subsidiebeleid efficiënte en kwaliteitsvolle instellingen op een veilige afstand houdt. Het klopt nog dat de subsidies wel een nobele doelstelling nastreven, maar aan het feit voorbij gaan dat de rechtsvorm van de instellingen voor de senioren zelf geen enkele rol speelt. Senioren willen maximale zorg- en woonkwaliteit aan een minimale prijs, punt. Onder andere een afschaffing van die subsidies kan dit paradoxaal genoeg helpen te bereiken.

Grijze revolutie

Het streefdoel van het beleid moet inderdaad zijn kwaliteitsvolle en

toegankelijke ouderenzorg te garanderen die de vrijheid en autonomie van de senioren alle kansen geeft om te groeien en te bloeien. Zonder hervormingen komen deze toetsstenen van een menselijk ouderenzorglandschap echter onder druk te staan. Door de nakende verdubbeling van de groep zorgbehoevende ouderen komt de toegankelijkheid in gevaar, want bij ongewijzigd beleid moeten we vanaf vandaag iedere week 1 rusthuis bijbouwen, 40 jaren lang. Dat is niet alleen ruimtelijk en budgettair onmogelijk, het is ook nog eens niet wenselijk. De verwachtingen van de 'senioren twee punt nul' zullen drastisch oplopen. De nieuwe generatie senioren is niet te vergelijken met de naoorlogse. De babyboomers liggen aan de basis van de laatste Westerse revolutie, die van 68, de emancipatiebeweging, en de consumptiemaatschappij. Zij zijn gewend geraakt aan de vrijheid en zullen die ook als senioren blijven opeisen. En ook daarop zijn de bestaande ouderenzorgsystemen niet berekend. Zonder hervormingen dreigt een grijze revolutie.

Hervormingsresolutie

In plaats van bakstenen te financieren gebruiken we het eerder aangehaalde subsidiepotje daarom beter om de minst behoevende ouderen te ondersteunen in hun recht op kwaliteitsvolle zorg. Senioren die nog voldoende voor

zichzelf en hun partner kunnen zorgen moeten daarin geholpen worden via technologie, aangepaste woningen en generatievriendelijke wijken. Een oude dag moet voorbereid worden. Kwaliteitsvolle informatieverstrekking is daarbij cruciaal, want alleen een geïnformeerde keuze is een echte keuze. Zoals in het buitenland moeten we de taboes voorbij durven nadenken over een bijkomend verzekeringsstelsel dat zo efficiënt en rechtvaardig mogelijk de middelen naar de sector kanaliseren. Bij een generatie die 40 jaar terug vrijheid en onafhankelijkheid op de barricaden van de universiteit heeft opgeëist hoort natuurlijk ook meer bestedingsautonomie. Met persoonlijke zorgbudgetten kan de oudere bijvoorbeeld bewuste keuzes uit de beschikbare alternatieven maken.

De hervormingswerven zijn dus talrijk en de uitdagingen enorm. Niet in het minst de financiële. De oproep van een belangrijke speler als Zorgnet Vlaanderen mag dan ook niet in dovemansoren vallen. Ze is hoopgevend omdat ze een periode van verandering aankondigt over de manier waarop we over ouderenzorg nadenken. In-

dien goed voorbereid staat de sector en de senioren een mooie periode te wachten: groei, banen en zorg op maat, decennia lang.

Brieuc Van Damme

Fellow Itinera Institute, gastdocent Universiteit Antwerpen en auteur van het pas verschenen boek "Het grijze goud. Hoe de babyboomers van ouderenzorg een succesverhaal kunnen maken." Roularta Books

Verschenen als opiniestuk in De Huisarts van 10/02/2011

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.

ONAFHANKELIJKE DENKTANK

KLARE IDEEËN, KLAAR VOOR ACTIE

Itinera Institute VZW

Leopold II Laan 184d B-1080 Brussel
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org
www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever: Marc De Vos, Directeur